

Poškození tělesné.

I. Pojem.

Poškozením tělesným rozumí se všeobecně každé, jakkoli skutečivší se porušení spojitosti nebo činnosti částí nebo orgánů těla lidského. Vyšetřují-li se živé osoby, nelze zhusta vypátrati mnohé jednotlivosti na ranách, ježto s chirurgického stanoviska určité meze položeny jsou zvláště důkladnému vyšetření otvorů rány. Nanejvýš jest žádoucno, aby zraněná osoba co nejdříve byla vyšetřena; leč o konkrétních případech nedá se v určitém momentu provésti vyšetřování místních poměrů, poněvadž snětí příhodného obvazu, které s lékařského stanoviska nutným býti se jeví, podstatně může porušiti pravidelný průběh poranění, což poškoditi může jak zájem pachatele, tak i zájem poraněného. Proto má se v jistých případech odložití vyšetření ono až na vhodný okamžik, který určiti jest ošetřujícímu lékaři, a důvod toho oznámiti jest soudu.

II. Při vyšetřování přihlídati jest s jedné strany k místnímu nálezu na poranění, s druhé strany ku všeobecnému stavu, a zřetelem k oběmu podati dobrozdání. Soudní lékař bude moci zodpovídati s pravděpodobností nebo jistotou všechny otázky důležité pro účely soudní, jestliže pečlivě ohledá místo, velikost, tvar, okraje, příčinu, hloubku, směr a okolí poranění. Z objektivního nálezu lze zpravidla určiti druh nástroje při poranění užitého, dle okolností též zvláštní jeho vlastnosti. Až na některé výjimky lze zcela dobře od sebe rozeznati poranění, která zasazena byla tupými, ostrými, bodnými a střelnými nástroji. Jakýsi význam v té příčině mají též v nejednom případě vyhledávání, která zhusta ovšem bývají nesprávná a za nesprávná mohou býti lékařem prohlášena na základě objektivního nálezu. Rovněž může lékař soudní na základě objektivního nálezu zcela důkladně provedeného udati, zdali určité poranění mohlo býti způsobeno tím neb oním nástrojem, pokud se týká, který z několika daných nástrojů as způsobilým byl, učiniti určité poranění.

III. Rozhodným momentem při trestní kvalifikaci poranění jsou soudními lékaři rozmanité následky, které poranění má v zápětí. Vedle toho hlásí se však ještě celá řada podrobných otázek, které vyhledávají dle povahy každého jednotlivého případu důkladného ocenění se strany lékaře. Hledí-li se přesně k ustanovením zákona trestního, lze v nejčtenějších případech podati zcela přesné dobrozdání, leč přece ne vždy. Obtíže působí mezi jiným zvláště pojem »těžkého poškození« ve smyslu § 152 c) tr. z., pojem »životu nebezpečného poškození« ve smyslu § 155 c) tr. z., kdež dozajista může v obdobných jinak případech úsudek zcela rozdílně vyzníti podle toho, jak pojímá věc jednotlivý soudní lékař se svého subjektivního stanoviska.

IV. Velice rozdílně bývají posuzovány od soudců nemoci vzniklé nákazou rány, v jichž pojímání a přičetnosti ujaly se mezi právníky názory nejrozdílnější. Úkolem soudního lékaře proto jest, odlišiti v případech nemocí přivozených nákazou rány ony následky, které podle všeho způsobeny byly poraněním o sobě, od těch, které měla v zápětí nákaza rány, a při tom vytknouti, je-li tu určité poranění čili nic. Kapitola o nemocích vzniklých nákazou rány jest ovšem jednou z nejobtížnějších v soudní praxi.

Jde-li o smrt přivolanou poraněním a naskytá-li se otázka, zda běží tu o samovraždu, náhodu neb usmrcení rukou cizí, rozhodnými jsou

tu hlavně vyhledávání a okolnosti daného případu; leč nezřídka možno i zde více nebo méně spolehlivé dobrozdání podati na základě objektivního nálezu se stanoviska lékařství soudního. V četných případech nanejvýš důležito jest vyšetřiti stopy krve a vlasy; vyšetřování takové bývá často obtížno, vyžadujíc důkladných vědomostí a proto mají býti takováto složitá vyšetřování svěřena vhodným ústavům vědeckým.

Poškození zařízení železničních.

I. Všeobecně zakázáno jest: poškození, stržení nebo změna dráhy a jejího příslušenství, tedy netoliko změna na kolejích, nýbrž i na hrázích, náspech, příkopech a na stavebních předmětech, ohradách, závorách, výstražných tabulích, mílnicích, zařízeních signálových a pod; rovněž co nejprísněji zakázáno jest klásti předměty jakéhokoli druhu na kolejnice nebo vedle nich v obvodu dráhy nebo jejího příslušenství nebo napodobiti signály. Cestujícím jest konečně zapověděno jakkoli poškoditi dopravní prostředky železnic (§ 98 cis. nař. ze dne 16. listopadu 1851, železn. řád dopr.).

II. Zákazy zvláštní.

1. Nahraditi dlužno škodu způsobenou poškozením nebo znečištěním vozů nebo jich zařízení. Železnice má právo žádati za okamžité zaplacení nebo zajištění; náhrada poskytne se podle zvláštní sazby, pokud taková sdělána jest. Sazbu tuto ku přání sluší předložit.

2. Podle ustanovení § 29 předpisů o dopravě železniční není dovoleno bráti s sebou do osobních vozů hořlavé nebo jinaké předměty, které by mohly jakýmkoli způsobem škodu způsobiti, zvláště pak zapověděno jest bráti s sebou nabitě pušky, střelný prach, snadno vznětlivé látky. Osoba jednající proti zákazu tomuto ručí za všelikou škodu vzešlou z přestoupení tohoto zákazu a propadá mimo to trestu určenému předpisy policie železniční.

III. Rozhodnutí nejvyššího soudu:

Ve příčině poškození železnic vynesena byla v posledních létech tato důležitější rozhodnutí (sbírka Dra. Viktora Rölla): Vytrhne-li kdo mezní kůl, není to zločinem veřejného násilí podle § 85 lit. c) tr. z., nýbrž jen přestupkem zlomyslného poškození cizího vlastnictví vedle § 468 tr. z. (roál. kas. dvoru ze dne 11. ledna 1889 č. 12.370). Rozbití závor zakládá skutkovou povahu zločinu veřejného násilí podle § 85 lit. c) zák. trest. (nál. kas. dv. ze dne 21. února 1889 č. 15.140).

Co do krádeží na železnicích a příslušenství jich nezávisí platnost § 175, 1 b) tr. z. na podmínce, aby trestnou činností způsobeno bylo přerušení dopravy. Zlodějské odcizení kolejnice upotřebené za část závory železniční trestá se tedy podle tohoto ustanovení zákonného (nál. kas. dv. ze dne 8. února 1892 č. 15886).

Poškozený (v říz. trestním) viz Účastník soukromý.

Poštovníctví.

A. Část všeobecná.

I. Dějinný vývoj pošty. Dle svědectví bible (kniha Ester kap. 3. a 8.) hledati jest původ zřízení poštovního, tohoto veledůležitého prostředku dopravního pro poměry všeho druhu, u Medů. Rovněž i v Egyptě shledáváme se v téže době s počátky státní pošty. Herodot jest první dějepisec, který se zmiňuje o původu pošty; dle jeho zpráv byly první poštovní ústavy dle jistých pravidel zařízeny v Persii. Byly to příhodně rozestavené strážní